

NAJLUĐI BOŽIĆ U KOPRIVNICI

Zoran Odžić

I

24. 12. 2025.

BADNJAK

Na Badnje jutro, točno u devet sati, Zoran O. obriše cipele i otključa vrata jedine koprivničke striparnice *Strip 048*.

Ponosni vlasnik striparnice ne mora razmišljati što će odjenuti kad otvori garderobni ormar. Uvijek je u trapericama i crvenoj košulji, a kad zahladi, odjene i crni sako.

Odijeva se jednako kao i njegov najdraži strip junak Dylan Dog (londonski istraživač natprirodnih pojava i serijski zavodnik).

Striparnica se nalazi u Ulici Ivana Generalića, u poslovnoj zgradi Martinovka. Od poda do stropa krcata je policama s tisućama stripova koji su složeni pod pravim kutom. Jedan zid krasi uramljene originalne table stripova te plakati i fotografije sa strip konvencija. Najvrjedniji stripovi i kolekcionarske figure u osvijetljenoj su staklenoj vitrini.

Iako je protivnik komercijalizacije Božića, u izlogu stoji božićni gnom s natpisom: **POPUST 20 %**.

Stripovi se rijetko nalaze ispod božićnog drvca i ne očekuje kupce.

Uključio je stereouređaj.

Radijski voditelj na RKC-u najavio je pjesmu *Last Christmas*.

Udobno se smjestio u dizajnerskoj fotelji *Bibliochaise*. Ispunjena je s tristo stripova.

Pažljivo izvuče strip *Saratoga* iz zaštitne folije.

Stripovi o doživljajima Velikog Bleka imali su mnogo obožavatelja u osamdesetim godinama i izlazili su u nakladi od sto tisuća primjeraka. Zlatokosi div, *snažan kao odvaljen od brda*, podsjeća ga na bezbrižne dane djetinjstva. Odrastanjem je užitak čitanja stripova ispario, no vjeruje da će vježbom vratiti izgubljeno zadovoljstvo.

Sjeća se dana kad je kupio taj strip na kiosku kod tržnice. Imao je deset godina i bio je dječak glave pune sanjarenja. Pročitao ga je na brzaka, razrogačenih očiju i uzbuđena srca, sjedeći na klupi pokraj paviljona u gradskom parku.

Iz današnje perspektive, krasno nacrtani prizor na naslovnici pretjeran mu je i nadrealan. Prikazuje Velikog Bleka s krvavim povezom oko glave i golog torza. Ledeni vjetar vije mu dugu zlatnu kosu. S teškim topom u mišićavim rukama nepokolebljivo gleda smrti u blijedo koščato lice. Na vrhu brda stoje i njegovi nerazdvojni prijatelji. Profesor Cornelius Occultis i pjegavi dječak Roddy Lassiter čuvaju mu leđa.

Prve stranice povele su ga u osamnaesto stoljeće. Radnja se odvija u rujnu 1777. godine. Nekolicina hrabrih američkih rodoljuba brani Brdo suza od napada dobro naoružanih i brojčano nadmoćnih engleskih vojnika.

Zoran se ne može prepustiti stripu. To je i dalje tek *mehaničko* prelistavanje.

Ipak, na četrdesetoj stranici osjetio je uzbuđenje jer se njegov um bez otpora predavao napetoj priči. Pokrenula se čarolija i nakratko je uhvatio komadić radosti djetinjstva. Davno nacrtani crno-bijeli prizori oživjeli su pred njegovim očima. Crtež više nije statičan, a čuo je i zvuk iz vrištećih grla.

Bum! Potmulo je grunuo top u njegovu umu.

Gotovo je mogao osjetiti hladnoću zimskog krajolika, nadljudsku bol u napetom tijelu Velikog Bleka, klizavo blato pomiješano s krvlju pod njegovim nogama te vonj znoja i spaljene kože. U ušima mu odzvanja ritam bubnjeva isprekidan bukom praskavih pušaka. Tlo se trese od vibracija topova.

Zoran nesvjesno ovlaži usne.

Oči je *prikovao* na crtež Velikog Bleka koji je prvi put zaplakao. Veteran desetina bitaka, koji uništava sve što mu se nađe na putu, očajava nad sudbinom vjernih prijatelja. U njemu je sve manje vjere da će se izvući u posljednji čas. Brdo je išarano nadirućim engleskim vojnicima u crvenim uniformama. Prazne bačve baruta leže porazbacane uokolo.

Leševi se valjaju niz Brdo suza. Uskoro će ovdje biti piknik za lešinare, a s vremenom će brdo poput groba obuhvatiti gole i slomljene kosti.

Veliki Blek uzima usijani top i zadnjim snagama odbija novi napad. Situacija je bezizlazna. Srećom, čuje zvuk trube. Stiže pojačanje.

U isto vrijeme Zoran čuje zvončiće na ulaznim vratima.

Fantastično ozračje još mu neko vrijeme lebdi pred očima, a zatim ispari.

9:15

Pred njim stoji Una Č., mlada prijateljica koju nije vidio od 2019. godine.

Odjevena je u zeleni kaput jednostavnog, ali otmjenog, kroja i crne čizme na vrtoglavo visoku petu.

Ukupni dojam kvare podočnjaci i raščupana kosa.

Zoran iznenađeno reče:

- Stotinu mi vampira! U žurbi si napustila kuću...
- Zapažas kao Sherlock Holmes.
- Upozoravam te, imam nunčake! To su... Dvije drvene palice povezane lancem. Ne brini se, ovo nije pljačka... Trebam tvoju pomoć.
- Pomoć?
- Da.
- Zaboravila si da sam zbog tebe završio u mentalnoj instituciji?
- Ja sam kriva?
- Da. S psihijatrije su me preselili u zatvor... Tri duge godine...
- O, ljut si na mene?
- Ogorčen sam. Ta riječ najtočnije opisuje kako se osjećam.
- Dobrovoljno si pristao na moj plan!
- Izgubio sam moć ispravnog rasuđivanja jer si me hipnotizirala.
- Ti se ne možeš hipnotizirati...
- Kako bi inače nagovorila mene i Rajka na krađu stripova iz knjižnice?

- Uvijek se predstavljaš kao žrtva.
- Nekako si nas izigrala...
- *OMG!* Imun si na radost življenja.
- *Zbog tebe* je naš prijatelj Rajko R. bjegunac...
- Ti si koprivnički Grinch.
- Nisam!
- Na poslu si čitao ukradene stripove. Knjižničar Darko vidio te i prijavio policiji... D-o-z-v-o-l-i-o si da te ulove... Nakon toga si pukao kao kokica!

S izrazom neutješne tuge, Zoran reče:

- Nisi me posjetila u zatvoru...
- Bilo bi sumnjivo.
- Da... Ipak si me razočarala. Nisi mi slala božićne čestitke.
- Zaboravila sam...
- Hm, ti su dani iza nas... Kako ti mogu pomoći?
- Ukrala sam stripove *poduzetniku* Ebenezeru...
- Velikoj bijeloj psini?
- Da.
- Koprivničancima je darovao ulaznice za baletnu bajku *Orašar*. Glumi dobročinitelja, ali taj kriminalac je kandidat za deveti krug pakla.
- I zna da sam ja kradljivica... Netko me fotografirao te noći kad sam napuštala vilu s ukradenim stripovima i poslao mu fotografiju.
- Sumnjaš u mene?
- Ne.
- Dakle, još se baviš krađama stripova?

Una s neprirodnom sporošću skloni kosu s lica i reče:

- Da... Imam rok do ponoći da vratim stripove.
- Taj zlikovac može učiniti da nestaneš bez traga!
- Problem je što je netko meni ukrao stripove, vjerojatno ista osoba koja me fotografirala.
- Reci mu istinu.
- Neće mi vjerovati... Možeš mi nabaviti stripove?
- Nabroji naslove koje si ukrala...

- *Blago Crvene planine, Pobuna trapera, Kapetan Miki, Četiri obračuna, Dijamantna klopka, Komandant Mark, Duga puška...*

Zoran poveže kosu u rep i reče:

- Stari su kao ja, pedeset godina.
- Na stripovima nije bilo tragova korištenja.
- *Glanceri...*
- Da.
- Potraga bi potrajala... A krivotvoreni stripovi? Teško je uočiti razliku...
- Neću riskirati.
- Plati mu tržišnu cijenu.
- Stripove voli više od novca. Emotivno je vezan za njih.
- U Podravskom listu je pisalo da mu kolekcija vrijedi sto tisuća eura.

Una napući usne i reče:

- Izgleda kao da odškrineš vrata Ali Babine pećine, ali umjesto zlata i dragulja vidiš deset tisuća stripova... Zauzimaju tri prostorije sa stalnom temperaturom.
- Strip je investicija, no služi i pranju novca.
- Nisu mu paravan za protuzakonite djelatnosti. Kolekcionar je i skuplja ih kao hrčak... Skuplja i katane te metalne zvijezde koje se bacaju...
- Šurikene?
- Da. Obožava stripove o *ninja* ratnicima.
- Nešto ću smisliti...
- Čitao si stripove u zatvoru?
- Besplatna digitalna izdanja...
- Tek izravan, neposredan kontakt s papirom koji miriše na štampariju stvara *poseban* osjećaj.
- Samo taktilno-vizualni podražaji su prava stvar.
- Da, kao da uzmeš eliksir vječne mladosti i sreće...

Počela je pjesma *Sretan Božić svakome*.

U striparnicu ulazi devetogodišnji dječak, a za njim gospođa s vrećicama punim poklona.

Sve je na njima skupo i s potpisom.

Gospođa reče:

- Moj sin želi strip *Zagor priča*... Prvo izdanje, u *mint* stanju.

Zoran reče:

- To je jedinstven strip. Klasik. Dragulj bilo koje zbirke... Pripremite se za šok. Cijena je tristo eura.
- Za sto grama papira?
- Niste u toku sa zbivanjima na *strip sceni*.
- Ovo je, znači, utočište za imućne nostalgicare.
- Da. Cijene su poletjele u nebo.
- Sreća djeteta nema cijenu... Plaćam karticom, na tri rate.
- Raritetne stripove u tip-top stanju prodajem samo ljubiteljima devete umjetnosti. Njima će predstavljati neospornu vrijednost i čitat će ih na *dublji* način.

Gospođa širom otvori usta, a Zoran reče:

- Dokažite da ste *poznavatelj*.
- Kako?
- Točno odgovorite na *banalna* pitanja... Gdje živi Zagor?
- Šalite se?
- Ne, to je ozbiljna stvar... Ime šume u kojoj je njegova koliba?
- Pojma nemam.
- Darkwood.
- Ali...
- Koje je pravo Zagorovo ime? Reci ti nešto, dječčače, makar to bio i uzaludan pokušaj... Ništa? Patrick Wilding!
- Ne vjerujem...

- Provjerite na internetu... Kako bi se zvao Zagor da nije postojao deterdžent istog imena?
- Ariel?
- Ajax... Iznenaden sam Vašim neznanjem.
- Danas je Badnjak! Gdje Vam je blagdanski duh?

Zoran otpuhne kao morž i reče:

- Sto mu gromova! Niste dostojni posjedovati taj strip. Problem je što Vaš sin ne zna da pred očima ima *blago*. Čuo je od prijatelja za strip i hoće se preseravati s njim. U njegovim godinama već sam volio mirisati ljepilo... I tiskarsku boju. Stripovi više nisu zabava za jednokratnu upotrebu. Oni su istinski *duhovni* doživljaj.
- Govorite o stripu kao da je zahtjevna književnost. Obezvrjeđujete pisce...
- Ne hvalim se, ali pred Vama stoji nagrađeni pisac kratkih priča... Gospodo, samo želim istaknuti vrijednost stripova. Moji uzori su scenarist Max Bunker i genijalni crtač Magnus, tvorci stripa Alan Ford. Intelektualci citiraju poznate izreke, a o *Grupi TNT* se na Sveučilištu Sjever vode filozofske debate.
- Striparnica je *kulturna znamenitost*?
- Za mene je ovo galerija ili muzej posvećen stripovima.

Una reče:

- Dozvolite da Vam objasnim o čemu se tu radi... Zoranu je prodavanje stripova *sveti čin* i uživa u tome, a ovaj besprijekoran muzejski primjerak od povijesne je važnosti. Potpisao ga je autor osobno, pokojni Gallieno Ferri. Maniristički potezi tušem i fantastične priče put su do komercijalnog uspjeha. Za stvaranje stripa koji je impresionirao čitave generacije trebalo je Božje nadahnuće. Strip nije igračka i mogao bi biti uništen nepažljivim listanjem. Zoran nije netolerantan, on je zaštitnik umjetnosti i čuvar kulturne baštine. U ovoj kulturnoj epizodi opisano je Zagorovo djetinjstvo... Radije kupite prigodni strip. Moja preporuka je Tex Willer, epizoda *Božićni duhovi*...

Zoran reče:

- U Šarenom dućanu ima knjiga *Božić u Hogwartsu*...

Gospođa reče:

- Strip je trivijalna črčkarija...
- Neću Vam prodati strip!

- Tratite život na bezvrijedne listove papira, na priče gdje besmrtni junaci čine nemoguće podvige!
- Čitanje stripova nisu besmisleno utrošeni sati.
- Zašto nisu u školskoj lektiri?
- I ja se pitam! Natopljeni su temeljnim i moralnim životnim vrijednostima. I pravda pobjeđuje... To nedostaje današnjem, *modernom* društvu.
- Srce Vam je premalo ili ste kandidat za ludnicu.
- Bio sam tamo i bolno mi je o tome govoriti... Imao sam živčani slom, no doktori za glavu su me *popravili*... Vašem sinu ću dati kositrenog vojnika. Držim ih za ovakav slučaj, da djeci ublažim frustracije. Evo, dječaće, igraj se s njim, neka te podsjeća na ovaj hram stripova u kojem ti je *privremeno* zabranjeno kupovati. Vрати se kad prestaneš vjerovati u Djeda Božićnjaka...

Gospođa poviče:

- Sinu ste mi ukrali Božić!
- Božić ste sveli na konzumeristički ritual!
- Prijavit ću Vas Hrvatskoj udruzi za zaštitu potrošača... Sine, idemo.
- Pratite me na Instagramu i TikToku.

Gospođa zalupi vratima.

Adventski vijenac padne na pod. Ljubičasta svijeća se odlijepila i zakotrljala se hodnikom.

Počela je pjesma *Tiha noć*.

Una reče:

- Ti pišeš...
- U zatvoru sam imao puno *slobodnog* vremena... Priče su objavljene u e-knjizi *Koprivničke priče*.
- *Cool*...
- Velika bijela psina će te tražiti... Hoćemo se boriti?
- Ne.
- Pođi na putovanje dok ne nabavim stripove. Martina G., moja mlada susjeda s prvoga kata, radi u putničkoj agenciji Silvija Turist...
- Imaš Wi-Fi?

- Da.
- Mogu se skrivati u striparnici?
- O.K., možeš spavati u skladištu.
- Savršeno je uređeno.
- Hvala... Gradonačelnik Mišel J. je baš jučer snimio *selfie*... Što ćeš raditi ovdje?
- Možemo *zajedno* gledati reprize filmova *Kako je Grinch ukrao Božić*, *Sam u kući* i *Najluđi Božić*...
- Otići ću po riblji gulaš u Pivnicu Kraluš.
- Kupi i kremaste kolače u Slatkim delicijama.
- Što kažeš da provodimo dane i noći čitajući stripove?
- Ima li bolje zabave?
- Nema! Koji ti je najbolji strip s temom Božića?

Una razmisli i reče:

- *Božić kalibra 45.*
- Zagor...
- Da.
- Moj izbor je *Neobičan Božić*. Strip o Velikom Bleku objavljen je 1987. godine, no kako je naglasak bio na vjeri, cenzori u izdavačkoj kući Dnevnik epizodu su nazvali *Novogodišnja noć*. Prilagodili su pjesmice, a promijenili su i naslovnicu dodavši snijeg kojeg nije bilo...

II

23:55

S prvim taktovima pjesme *All I Want for Christmas Is You* vrata striparnice se otvore.

Ulazi div od 130 kilograma, sive kose i dugih ovješanih brkova. Odjeven je u bijelo odijelo šivano po mjeri.

Zoran usklikne:

- Velika bijela psina!

Una zatvori strip koji je čitala (Alan Ford: *Božićni ugođaj*). U nevjerici pogleda Zorana i reče:

- WTF? Zaboravio si zaključati vrata...

Div Ebenezer pogleda na sat i upita Unu:

- Imaš li moje stripove?
- Radim na tome...
- Rok će isteći za par minuta.
- Kako ste me našli?
- Šapnula mi je ptičica koja te prati.

Zoran reče:

- Fotografija Une je fotomontaža. Djelo umjetne inteligencije...

Ebenezer baci šuriken u Zoranovo desno uho i reče:

- Nemoj mi glumiti mudraca.

Zoran bolno vrisne:

- Bez uha ću izgledati kao Vincent van Gogh!
- Samo si okrnut... Ako nemate stripove, idete u prtljažnik automobila.
- Nitko – mi – neće – uništiti – Božić! U zatvoru sam atrofirane mišiće doveo u formu...

Zoran uzme nunčake.

Ebenezer zamahne desnicom, Zoran se izmakne, udari ga nunčakama u glavu i poviče:

- *Yippee-ki-yay, motherf****r!*

Udarac je glasno odjeknuo.

Ebenezera je nasmijao citat iz božićnog filma *Umri muški*. Skoči i koljenom pogodi Zorana u trbuh. On izgubi ravnotežu te sruši umjetnog snjegovića i pravo božićno drveće. Nekoliko se srebrnih kuglica rasprsnje. Božićna zvijezda ostala je na vrhu raskošnog drvca, a šarene lampice i dalje trepere.

Zidni sat ispiše 00:00.

25. 12. 2025.

BOŽIĆ

Minutu poslije ponoći u striparnicu ulazi osoba maskirana u Djeda Božićnjaka. Skida vreću s leđa, iz nje izvučer revolver i teatralno zapjeva:

– *Holidays are coming, holidays are coming...*

Zoran je prepoznao glas. Ležeći u fetusnom položaju, reče:

- Rajko... Otkud ti?
- Ho-ho-ho! Vrijeme je darivanja... Stigao sam iz Laponije na letećim saonicama.
- Ove su noći čuda zbilja moguća...
- U Glasu Podravine sam pročitao da Ebenezer posjeduje sve stripove *Zlatne serije*. Znao sam da će Una opljačkati vilu na Vinici. Pratio sam je i ukrao joj ukradene stripove. Smislio sam savršen plan, no nisam računao da ćeš ti glumiti viteza koji spašava damu u nevolji!
- I danas si je pratio?
- Da.
- Zašto si je fotografirao?
- Cinkala nas je da smo ukrali stripove iz knjižnice.
- Osveta...
- Da.
- Ja sam te odao.
- Ti?
- Ja.
- Išćupao si mi srce iz grudi na živo svojim riječima.
- Paničario sam i izletjelo mi je tvoje ime...
- Unu nisi odao?
- Ne.
- Stari pokvarenjače... Da sam to znao, ne bih te spašavao.

Ebenezer reče:

- U vatrenom oružju nema časti.

Rajko odloži revolver na stol i reče:

- Ne bojim te se. Podsjećaš me na polarnog medvjeda iz reklame za *Coca-Colu*.
- Vрати se u Rovaniemi čitati pisma ili ćeš poletjeti kao sob Rudolf.
- Neću! Moj omiljeni strip junak je karate majstor Shang-Chi.
- Čitao si *Eks almanah*?
- Užitek koji mi je podario mjerljiv je s okusom medenjaka.

Rajko zauzme borbeni stav.

00:05

Uz pratnju pjesme *Fritula* privatni detektiv Darko J. ulazi u striparnicu.

Odjeven je u smeđi baloner, a na glavi nosi kariranu kapu.

Repetira skraćenu dvocijevku i reče:

- U goste nikad ne dolazim praznih ruku.

Una upita:

- Kako si ti znao da sam ovdje?
- Ozvučio sam striparnicu i snimao razgovore... Znao sam da će se tročlana banda opet sastati.

Una s karikaturnom intonacijom reče:

- *Tročlana* banda?
- Ti si isplanirala krađu stripova iz Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica...
- Misliš da sam bila mozak operacije?
- Da. Trećina stripova nikad nije nađena. Morao je biti i *treći* kradljivac.

Darko sjedne na stolicu, zapali lulu i reče:

- Svi su govorili da nisam za posao privatnog detektiva, ali dao sam otkaz na mjesto knjižničara... Sumnjao sam da je glavni krivac na slobodi. Odjahao je poput kauboja prema zalasku sunca, a sad imam i dokaz... Ovo je mojih *četvrt sata slave*, a Vi ćete Božić provesti u pritvoru.

Zoran podigne božićno drvce i reče:

- Nevin sam.
- Skrivaš Unu od zakona. Ebenezer je prijetio, a za Rajkom je raspisana tjeralica.

Una reče:

- Žao mi je, no nema drugog načina... Darko, gledaj me u oči.
- Imaš krupne oči kao da si lik iz manga stripa.
- Zaboravi da si nas vidio.
- Nisam vas vidio.
- Voziš se u vlaku Polarni ekspres.
- Punom parom prema Sjevernom polu!

Darko jurne iz striparnice.

Zoran reče:

- Jelenskih mu rogova! Ovo je napredna manipulacija umom... Držim palčeve da vlak ne zapne u snijegu.

Una reče:

- Hipnozu koristim samo u dobre svrhe, ali nisam imala izbora. A što sada?

Ebenezer reče:

- Poanta Božića je da smo bolji jedni prema drugima. Predlažem da mi vratite stripove i da svi, poput Darka, zaboravimo ovu noć... Obitelj me čeka.

Rajko reče:

- Dogovoreno...

Ebenezer na odlasku reče:

- Sretan Božić.

00:10

Počela je pjesma *Driving Home for Christmas*.

Una reče:

- Kradljivci stripova su opet na okupu!

Zoran reče:

- Ovo mi je najbolji Božić ikad!

Rajko reče:

- Još stignemo na polnoćku...

Tročlana skupina napušta striparnicu.

III

00:15

Snijeg je zabijelio Koprivnicu.

Na Zrinskom trgu održavao se Srednjovjekovni božićni sajam.

Una, Zoran i Rajko prođu pored jaslica u prirodnoj veličini, a zatim nastave Ulicom Đure Estera prema župnoj crkvi svetog Nikole biskupa.

Držeći se na određenoj distanci, skupinu prati sveznajući pripovjedač.

Kod Medičarne Špičko zastane, okrene se i reče:

- Dragi čitaocē, možeš vjerovati ili ne, ali troje će prijatelja za vrijeme svečane božićne mise donijeti dobre životne odluke. Postat će bolji ljudi nego prije. Rajko će se predati u ruke zakona. Una će prekinuti kriminalnu karijeru i posvetiti se pjevanju, a Zoran više neće raditi razlike među kupcima. Redovito će se sastajati, jednom mjesečno, u prostoriji za posjetitelje zatvora Remetinec. Zanimljivo je spomenuti da će i Ebenezer posjetiti Rajka. Zašto? Vratio mu je krivotvorene stripove... Zanima te i ta priča? Psst! To je novo slavno djelo. Smišljam... Budi strpljiv! Reći ću ti, sutra!

NASTAVIT ĆE SE...